

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

**ПІСТРУЙ Антоніна, здобувачка вищої освіти,
спеціальність 071 Облік і оподаткування
ТАЛЮТА Ірина, здобувачка вищої освіти,
спеціальність 071 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет**

***Анотація:** Визначено роль публічних закупівель в економіці України. Підтверджено прями зв'язок між принципами публічних закупівель та їх значенням. Доповнено перелік функцій публічних закупівель..*

***Ключові слова:** публічні закупівлі, роль, значення, економіка України, функції, принципи.*

Сутність публічних закупівель полягає у правовій регламентації діяльності держави щодо придбання товарів, робіт і послуг із метою забезпечення ефективного функціонування органів влади при оптимальному використанні бюджетних ресурсів. Цей процес спрямований задоволення потреб державного сектору економіки, виконуючи стратегічну функцію впливу на соціально-економічний розвиток країни. Економічна природа механізму публічних закупівель виражається у мобілізації та цільовому перерозподілі публічних фінансів задля належного функціонування держави та задоволення суспільних потреб. Іншими словами, йдеться про трансформацію бюджетних ресурсів у соціальні блага через реалізацію закупівельних процедур.

Крім того, публічні закупівлі слугують ефективним інструментом реалізації державної політики у сферах соціального захисту, екології, інноваційного розвитку та інших стратегічних напрямках. Завдяки масштабності залучених фінансових ресурсів, закупівельна діяльність суттєво впливає на стимулювання підприємницької ініціативи, розвиток виробництва та підвищення рівня зайнятості, що загалом сприяє зміцненню національної економіки.

Публічні закупівлі забезпечують прозорий і ефективний розподіл державних коштів, зменшують корупційні ризики та створюють конкурентне середовище для бізнесу. Іншими словами, роль і значення публічних закупівель

закладено у їх принципах [1]. Зміст публічних закупівель крізь призму їхніх основних принципів можна визначити як такий, що є важливим для забезпечення функціонування і розвитку держави завдяки формуванню конкурентного, ефективного та прозорого ринку. Зокрема, принцип добросовісної конкуренції стимулює підвищення якості товарів і послуг, знижуючи ціни завдяки здоровій ринковій боротьбі. Це створює сприятливі умови для розвитку малого й середнього бізнесу. Принципи максимальної економії, ефективності та пропорційності забезпечують раціональне використання державних фінансів, сприяючи досягненню максимального результату за мінімальних витрат. Такий підхід позитивно впливає на стабільність державного бюджету та ефективність бюджетної політики. Відкритість і прозорість на всіх етапах закупівель гарантують громадський контроль, що підвищує довіру до інститутів влади і зменшує ймовірність зловживань. Принципи недискримінації та рівного ставлення до учасників стимулюють широке залучення бізнесу до участі в торгах, що підвищує конкуренцію і сприяє економічному зростанню. Крім того, об'єктивність та неупередженість у визначенні переможців процедур закупівель забезпечують справедливість і законність процесу, тоді як запобігання корупційним діям є фундаментальним елементом формування чесного економічного середовища.

Отже, роль публічних закупівель не обмежується лише задоволенням потреб держави в товарах, роботах і послугах. Вона підсилюється значенням їх для економіки як потужного механізму впливу на економічну стабільність, розвитку підприємництва та зниження корупційних ризиків.

Роль і значення публічних закупівель реалізуються через їх основні функції, серед яких виділяють відтворювальну, інноваційну, інвестиційну, захисну, регулюючу, соціальну, контрольну [2-4].

На нашу думку, це перелік доцільно доповнити такими функціями як екологічна функція (завдяки екологічним критеріям в закупівлях відбувається стимулювання постачальників дотримуватися стандартів сталого розвитку та зменшення впливу на довкілля); антикорупційна функція (мінімізує корупційні

ризиками через прозорі процедури, електронну систему, громадський контроль та низку аналітичних інструментів); стимулююча функція (створюють додаткові стимули для розвитку малого і середнього бізнесу, залучаючи їх до участі в закупівельному процесі); фінансова функція (хоч і опосередковано, але впливає на формування та реалізацію бюджетної політики через ефективне використання державних коштів).

Отже, роль і значення публічних закупівель в економіці України є важливим завдяки спрямованості на прозорість, ефективність, сталий розвиток, оптимізацію використання ресурсів тощо. Формуючи основу для інтеграції країни в глобальні економічні процеси, підтримуючи бізнес і суспільство в умовах невизначеності, публічні закупівлі України завдяки гармонізації з директивами ЄС, сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності національної економіки та закріпленню України як надійного партнера, що є надважливим в умовах воєнного та повоєнного стану.

Література:

1. Про публічні закупівлі: закон України від 25.12.2015 № 922-VIII; станом на 19 вересня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>.
2. Джабраїлов Р. Публічні закупівлі як засіб державного регулювання господарської діяльності та реалізації цілей сталого розвитку. Право України. 2019. № 8. С. 47-50.
3. Ільєнко В. Публічні закупівлі в економічній політиці держави. URL: <https://ur.knute.edu.ua/server/api/core/bitstreams/70b227bd-ee37-4e0f-aa92-9898de67f227/content>
4. Нинюк І. І. Публічні закупівлі та державні фінанси в Україні. Актуальні питання економічних наук. 2025. № 1. С. 342-350.

Abstract: *The role of public procurement in the Ukrainian economy has been determined. The direct link between the principles of public procurement and their significance has been confirmed. The list of public procurement functions has been supplemented.*

Keywords: *public procurement, role, significance, Ukrainian economy, functions, principles*

Науковий керівник – ЧЕБАН Юлія,
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв